

РОЗДІЛ 2

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

*Алексеєнко С. І., здобувач вищої освіти СВО «Магістр»,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»*

Науковий керівник: к. і. н., доцент Щетініна Т.О.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОГО ДОВКІЛЛЯ

Проблеми безпечного довкілля протягом останніх десятиріч займають місце серед нагальних проблем державного управління як в Україні, так і в усьому світі. Тенденцією останнього часу стало акцентування уваги на складовій безпечності, яку суспільство очікує від навколишнього середовища. Визначаючи саме такий підхід у Стратегії національної безпеки України (26 травня 2015 р.) серед загроз національній безпеці вказано (п. 3.9 Стратегії) [1]:

- надмірний антропогенний вплив і високий рівень техногенного навантаження на територію України;
- негативні екологічні наслідки Чорнобильської катастрофи; значний обсяг відходів виробництва та споживання і неналежний рівень їх вторинного використання, переробки та утилізації;
- незадовільний стан єдиної державної системи та сил цивільного захисту, системи моніторингу довкілля.

Доволі часто згадуються і низькотехнологічна, ресурсовитратна економічна модель, що притаманна сучасній українській економіці. Але ці загрози лише декларують ті проблеми, що стоять перед державою та суспільством. Дослідження стосовно охорони довкілля мають міждисциплінарний характер і є проблемно-орієнтованими. З метою вирішення нагальних державницьких

Територія науки : збірник матеріалів наукових досліджень

проблем, пов'язаних з охороною довкілля, фахівці звертаються до допомоги до ряду наук, – фінансові, економічні, соціальні, культурологічні, – методи та методика дослідження яких дозволяють ефективно протистояти екологічній кризі [2].

Державне управління в сфері безпечного довкілля реалізується через діяльність чітко структурованого апарату органів публічного управління. Це сукупність структурних елементів, які взаємопов'язані і виконують функції управління й контролю за процесами збереження і відновлення елементів природи, її систем, які складають єдине ціле – біосферу.

До цих структурних елементів належать органи управління в природокористуванні – юридично відокремлені державні, самоврядні і громадські органи, які здійснюють організаційно-розпорядчі, координаційні, консультативні, організаційно-експертні, контрольні функції для забезпечення екологічної безпеки, втілення принципів екологічної політики держави, раціонального використання природних ресурсів. Державне управління здійснюють органи загального управління – Кабінет Міністрів України, Президент України, Верховна Рада України, її Комітет з екології та раціонального використання природних ресурсів. Їх діяльність.

Важливе значення мають Державні комітети як органи спеціального ресурсного управління: по земельних ресурсах, з водного господарства, з метеорології, рибного господарства, стандартизації. Вони, як і міністерства, мають певні права, але кожен в своїй галузі.

Тривалий час залишається нерозв'язаним питання про усунення дублювання контролюючих функцій в процесі управління рибними, водними, лісовими, земельними та іншими природними ресурсами. Насамперед, маються на увазі такі спеціальні органи державного управління в сфері довкілля, як Державна екологічна інспекція України, Державна інспекція сільського господарства України, Державне агентство рибного господарства України, Державне агентство лісового господарства України.

Територія науки : збірник матеріалів наукових досліджень

Потужним механізмом державного управління щодо охорони довкілля були і залишаються податкові важелі. Публічний характер та їх вплив на свідомість громадян дозволяють чітко визначати межі допустимого впливу на довкілля з боку транспортних засобів, а опосередковано і їх власників.

Науковець Артеменко О. В. у своєму дисертаційному дослідженні наголошує на важливості в якості стимулюючим чинника щодо охорони довкілля саме транспортних податків, а також наводить численні приклади їх застосування у зарубіжних країнах. «Вони можуть бути різноманітними, зокрема: збір за паливо (Данія), акциз на автомобілі (Велика Британія), збір на автошляхи (Македонія), плата за реєстрацію транспортного засобу (Словенія, Хорватія, Литва). При цьому цей збір здійснюється в усіх країнах також по-різному: в одному випадку враховуються вік, тип і потужність двигуна, в інших – відстань, що подолав автомобіль. Також до транспортного податку відноситься утилізація «відпрацьованої олії» (Румунія). У Швеції взагалі було введено податок на затори, яким обкладаються транспортні засоби, які щоразу проходять через контрольні точки в Гетеборзі впродовж робочого тижня в години пік. Спостерігаються й більш радикальні заходи. Після Норвегії та Нідерландів, парламенти яких підтримали заборону нових автомобілів з двигуном внутрішнього згоряння до 2025 р., федеральна рада Німеччини (Бундесрат) наприкінці 2016 р. проголосувала за аналогічний захід. Німецькі землі висловилися за те, щоб все нові машини мали нульовий рівень викидів до 2030 р., а до 2050 р. – і весь дорожній рух» [1].

Отже, державне управління у сфері безпечного довкілля має розвиватися за напрямом вдосконалення державного апарату управління: створення відповідних спеціалізованих структур у Раді національної безпеки та оборони України, Державній фіскальній службі України, розширення повноважень Міністерства енергетики та захисту довкілля України, його зон відповідальності та посилення координуючої ролі разом з профільним комітетом Верховної Ради України Департаментом з питань безпеки життєдіяльності та охорони навколишнього

Територія науки : збірник матеріалів наукових досліджень

середовища Секретаріату Кабінету Міністрів України. Потрібно підвищити роль та значення Міністерства освіти і науки України у формування екологічної свідомості на всіх рівнях освітянського процесу з урахуванням позитивного досвіду держав-членів ЄС [3, с. 317].

Список використаних джерел

1. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

2. Артеменко О. В. Державна політика щодо природокористування у контексті забезпечення національної безпеки України. Дис. 25.00.01 – Теорія та історія державного управління. Київ, 2018. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/137/files/049dd91a-f9fe-4fe1-84f1-4f6e86a41aed.pdf>

3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році». Київ : НІСД, 2018. 688 с.

***Болтушкіна Н. М.**, здобувач вищої освіти СВО «Магістр»,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, професор кафедри Кальян О.С.*

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Процес становлення та розбудови Української держави збігся у часі з реформуванням політичної системи та становленням демократичного інституту публічної влади – місцевого самоврядування, яке визначається як право та реальна спроможність територіальної громади в межах законів та повноважень самостійно вирішувати питання місцевого розвитку села, селища. Слід зазначити, що основою життєдіяльності села, селища завжди буде економічний розвиток,